

Отефавъ Нараджа

Младежко добруджанско списание

Год. I.

ВАРНА, 17 ноември 1928 г.

Редактира комитетъ

Брой 13.

АБОНАМЕНТЪ: За година 60 лв.

БРОЯ 3 ЛВ.

АДРЕСЪ: Ул. Русенска № 23.

КОНГРЕСНИ МИСЛИ

Добруджанската емиграция на 25—27 т. м. е призована да се произнесе върху политиката и политическото действие на организацията. Чрезъ свойтѣ избраници, чрезъ колективната съвестъ на конгреса — тя ще прецени изминатия път, за да почертае конкретнитѣ задачи на добруджанското движение.

Този върховенъ дългъ на емиграцията е отъ сждбоносно значение за бъдещето на добруджанското дѣло.

Въпроситѣ, съ които XII-ият добруджански конгресъ ще има да се занимае, сж най-разнообразни. На първо мѣсто стои преценката на извършеното презъ годината. Ние още отъ сега ще кажемъ, че то е незадоволително. Виновни за това сме всички — ако ИК не е билъ на мѣстото си, дружествата биха могли да се обвинятъ още повече за своята слаба деятелност. Не всички разбира се.

Следватъ следъ това въпроситѣ: за организацията на движението — за приобщаването на сществуващитѣ подразделения при дружествата по-крѣпко къмъ строителната добруджанска работа, къмъ общо дѣло на нашата организирана мощъ.

Добруджанското движение се нуждае отъ една идеология, отъ една организация наистина дисциплинирана и единна.

Единомислието въ едно движение е нещо рѣдко. Единодействието, обаче, е повече отъ необходимо. Едно движение, като нашето, нѣма да загуби нищо, ако търпи идейнитѣ течения, проводжани отъ известни личности, стига тѣ да не атентиратъ добруджанското единство, възвестено отъ съюзния уставъ — нашата конституция, нашето евангелие. Никакви отклонения никому, отъ това основно положение.

Желѣзна и единна организация можемъ да имаме, само когато не отклоняваме движението отъ него-

вото естествено русло, когато не препречваме победоносния му възходъ, когато не смушаваме добруджанското единение, прокламирано и узаконено съ конгреснитѣ решения на цѣлокупната добруджанска емиграция.

За всички провинени конгресътъ ще трѣбва да издаде оправдателни присъди или за винаги да ги изпрати въ историята.

Въпросътъ се слага така: имаме ли ние колективна добруджанска съвестъ? Една будна и просвѣтлена воля, която да отдава всѣкому за служеното?

Когато всички почувствуваме по гърба си нейния камшикъ, когато заживѣемъ съ мисълта, че ще бждемъ сждени съ достойнство за нашитѣ добри и лоши страни — и най-хубавитѣ между насъ нѣма да иматъ куражъ да издаватъ за смѣтка на организацията вестници и да си играятъ съ сждбата на добруджанското дѣло.

Безпорно другъ важенъ въпросъ въ дневния редъ на конгреса е оземляването и подпомагането на добруджанскитѣ бежанци.

Отъ сждбоносно значение за освободителното добруджанско движение е осмислянето на политиката и политическото действие на организацията. Тукъ трѣбва дебело да се подчертае, че стимултъ на нашата борба, нашата основна цель — свободата на Добруджа — е вечната и постоянна величина въ живота на организацията, на която всички дължимъ скжпи жертви. Водачитѣ и деятелитѣ сж нейнитѣ днешни носители и вдѣхновители. Но тѣ сж пжтници. Тѣ сж временното въ нашето освободително движение.

Що се отнася до тактиката на организацията, за лишень пътъ ще трѣбва да подчертаемъ, че тя е нещо еластично, — зависи отъ условията, политическата обстановка, историческитѣ предпоставки и особеннитѣ изисквания на момента.

Ние нѣмахме за цель да изчерпваме въпроситѣ на XII-ия добруджански конгресъ. Ние само поставихме по-важнитѣ отъ тѣхъ. Правилното имъ разрешение ще бжде гаранцията за несъмненния успѣхъ на добруджанската кауза.

Нека върваме.

П. Господиновъ

Въ края на лѣтната сесия на ромжнския парламентъ. Министъръ председателя г. Братияну направи тържествена декларация, че презъ есенната сесия ще бжде узаконенъ единъ общъ и справедливъ режимъ за малцинствата въ Ромжния.

Трѣбваше да се дочака само откриването на есенната сесия на парламента, за да се видятъ практическитѣ резултати отъ инициативата на правителството. Каква бѣше обаче общата изненада, когато въ очакване на единъ по-добъръ режимъ и за ю. Добруджа, отъ тамъ тъкмо по това време ни дойдоха най-новитѣ известия за безконечнитѣ страдания на българскитѣ малцинства.

Изъ сп. „Звено“.

ОБЩЕСТВОТО НА НАРОДИТЕ

Драгомиръ М. Божиновъ — Русе

Свърши се войната. Духоветъ се уталожиха; милитаристическия духъ трѣбваше да изчезне за да може да се изгради и осигури вечниятъ пжтъ на пацифизма.

И заредиха се съглашения, конференции, договори, целящи да подготвятъ почвата за новия миръ.

Като корона на новия курсъ въ свѣтовната политика ще остане осъноваването на института за миръ и О. Н.

Идеята за съюзъ на народитѣ не е нова. Тя съществува още отъ времето на рах готана. До като стигне до днешното положение тая идея е минала презъ много етапи въ съзнанието за междудържавно общество, въ които етапи сж набелезани и имената на Пиеръ Дюбоа, Георгъ Подйебрадъ, Херцогъ Сюли, Кантъ и т. н.

О. Н. отъ днесъ се явява като единъ по-висшъ етапъ въ развитието на правовата организация на човѣчеството, която отъ времето на канта започна съ индивидуалния принципъ, следъ това мина къмъ национално—държавния, а съ него — къмъ всесвѣтския.

Така О. Н. донася една „революция“ въ международнитѣ отношения и международното правотворчество, която смѣло може да се сравни съ тая, която унищожи срѣдновековното теократическо миросъзерцание и издигна това на модерния либерализмъ и индивидуализмъ.

Не трѣбва да се отрича, че О. Н. се отъ мнозина искрено кроеше и че много идеално още го мечтаятъ.

И безспорно, идеята за миръ и О. Н. остава при все това една отъ най-същественитѣ предпоставки за прогреса на културата и нормалния развой — еволюцията на обществения животъ.

Но както въ всички правни наредби, които съществуватъ у хората до день днешенъ, и О. Н. изникна като отношение на *силата*.

Ето защо то има идейни противници и различна оценка на неговото значение и бъдаще.

Този първи най-сериозенъ опитъ за организиране междудържавното общество срещна сжщински пречки, едни отъ които се криятъ въ самитѣ основи на новата междудържавна организация, а други—противичащи отъ събитията които днесъ се развиватъ по свѣта и които въ дадения моментъ като че ли сж по-съществени.

Една отъ основнитѣ грѣшки е, че О. Н. се създаде паралелно съ договоритѣ за миръ отъ 1918/19 год. Уйлсонъ смѣташе, че мирнитѣ договори сж несъвършени, непълни и *нетрайни*; — ето защо О. Н. ще да заличи празнинитѣ и поправи грѣшкитѣ и на мѣстото на *нетрайнитѣ* договори да издигне *трайния миръ*!

Нѣма съмнение, че Wilson е искалъ да използва умората и отращението на хората отъ войната — моментъ за времето твърде благоприятенъ въ психологическо отношение за създаване института за О. Н.

Факта обаче, че сама Америка не влезе като членъ на О. Н. иде основателно да оправдае становището на републиканската партия, какво Wilson е *пребрзалъ* съ образуването О. Н., когато това е трѣбвало да стане следъ окончателното и истинско възстановяване мира въ Европа. Вториятъ фактъ е, че посланишката конференция въ Парижъ измѣни своеволно първо проекта на Уйлсона.

Таубе намира, че О. Н. въ сегашния си видъ е невъзможно, както е невъзможенъ съюза между мухитѣ и паяцитѣ. При изграждане основитѣ на О. Н. не побѣдиха идеитѣ на Уйлсона, а тия на Клемансо — идеитѣ на политическото statu-quo и запазване териториалнитѣ придобивки отъ войната. Днешното общество не се различава много отъ свещения съюзъ презъ 1815 г. който пакъ подъ прием-

нитѣ форми на „съюзи“ къмъ който и той безспорно се е стрѣмелъ, бѣ дѣло на династии и грижа за тѣхното запазване. О. Н. отъ днесъ не е освенъ дѣло на империалистически тенденции и отъ тия на св. съюзи!

Затова трѣбваше и самиятъ Лансингъ — най-близкия сътрудникъ на Уйлсона решително да се обяви противъ О. Н., което той считаше за закрепване господството на великитѣ сили. Проследявайки членъ по членъ устава на О. Н. и фактитѣ датиращи отъ тогава до днесъ, ние не трѣбва мълкомъ да ги отбѣгваме. Нѣмайки компетентностъ и възможностъ да се спираме на всички отъ тѣхъ ние обръщаме вниманието сега на фрапиращиятъ чл. 10 отъ устава на О. Н., който гарантира териториалната цѣлостъ на всички членове на О. Н., *така както е уредена отъ мирнитѣ договори*. Но понеже тѣ извършиха много неправди по отношение побѣденитѣ — тѣхното влизане въ О. Н. значеше и мълчаливото признаване на тия неправди отъ страна на ошетенитѣ държави. А безусловното приемане устава бѣ първото условие за членството на неоглашениитѣ. *Vae victis!*

Но нито за побѣдителитѣ, нито за побѣденитѣ бѣ тайна, че мирътъ отъ Парижъ ще осжществи ония лозунги, които издигаха особено голѣмитѣ държави и които бѣха предвестници на много войни — *защита на слабитѣ, национално самоопредѣление, етнически граници и т. н.*

Ето защо въ проекта на Уйлсонъ като реакция срещу единъ миръ наложенъ чрезъ побѣда се предвиждаше радикалното разрешение на въпроса за националното самоопредѣление на народитѣ. Макаръ посланишката конференция да отхвърли това предложение, въ устава на О. Н. — *чл. 19*, се създаде една еластичностъ на договоритѣ. Този членъ днесъ има за насъ

Приложение къмъ бр. 13 на сп. „Ст. Караджа“

ПОЗИВЪ

мѣмъ

Добруджанската младежъ въ цѣла България.

Братя,

Политическитѣ събития следъ 1918 год. завършиха съ коварнитѣ мирни договори на Парижъ; които ни принудиха да напуснемъ родна стрѣха и бащино огнище.

Нѣма нищо по скъпо, по мило отъ родината.

Да се боришъ за свободата на брата си означава да свещенодействувашъ.

Да се жертвувашъ за родината си, значи да изпълнишъ най-възвишения, най-святия дългъ на човѣка.

„Вѣрвайте ме, братя, че съ по-високъ чинъ било, или като последенъ редникъ едно нещо имамъ предъ видъ, да изпълня дългътъ на тоя свѣтъ т. е. да презра смъртта и да знаа да умра съ сабля въ ржка за свещенитѣ права на отечеството“—сж. проститѣ и искренни слова на най-вѣрния синъ на нашата земя Стефанъ Караджата, изречени предъ неговата чета при преминаване Дунава, и които трѣбва да бждатъ идеала и пжтеводната звезда на добруджанската младежъ.

Днесъ въ Добруджа вилнее зълъ тиранинъ.

Следъ като отнеха най-елементарнитѣ човѣшки свободи на българина въ Добруджа, следъ като му забраниха да се учи и моли на своя **роденъ езикъ**, трѣбваше да дочакаме деньтъ, когато въ родната земя пияни цинцарски банди, организирани въ своята разбойническа организация „Лукциуня Ромж-няска“ начело съ българоубийцитѣ Ташко Пучеря, Хинуеску и др. да биятъ, убиватъ, безчестятъ и поругаватъ честта на българина.

Върволицата отъ тжжни спомени въ селата: Старо-село, Кочина, Бабукъ, Гаргалѣкъ, Сребърна, Ялж-Ючѣорманъ, Капаклий, Кара-Омуръ, Ялж-Чаталджа, Казимиръ, Гарванъ, Каджкѣой, Кусуй, Спанчовъ, Кара-Орманъ, Алмалий, Голѣма Кайнарджа, Попина, Вискѣой, Касапларъ, Кадиево, Баладжа, Шабла, Базауртъ, Гурково и Каварна, ни свидетелствуватъ за черния и кървавъ режимъ въ златна Добруджа.

Борбата за свободата на Добруджа е подета.

Питаме, трѣбва ли добруджанската младежъ да стои равнодушно и безучастна къмъ това свѣтло и велико дѣло?

Къмъ свободата на своята родина?

Надали ще се намѣри съвестъ, която да възстане противъ.

Дѣлътъ на добруджанската младежъ въ освободителната борба е голѣмъ.

Здраво организирана въ мощни организации, тя трѣбва да бжде авангарда въ освободителното движение, да издигне на време своя гласъ на протестъ, предъ съвеститѣ на коварната европейска дипломация, противъ неправдата съ тѣхнитѣ братя въ Добруджа.

Обаче за жалостъ, днесъ се намиратъ хора между насъ, които за осъществяване на свои чисти материални цели и интереси сж подвели група наивни младежи отъ София и чрезъ тѣхната въодушевена душа и младенчески поривъ къмъ дѣлото, провождатъ и мърсятъ младежкото добруджанско движение съ чужди и пропаднали идеи.

Добруджанското движение трѣбва да бжде независимо.

То не бива да служи, като параванъ на каквито и да било политически течения.

Нека всѣки съвестенъ дѣецъ да работи за каузата, но да не заангажирва движението съ свойтѣ чисти политически убеждения, като предостави следъ освободителния день — на добрата воля на добруджанеца да си избере и нареди управление.

Безъ да взематъ съгласието на останалата добруджанска младежъ, която наравно съ тѣхъ има правото да се интересува отъ собствената си сждба и тая на поробенитѣ имъ братя, надѣнали самоволно мантията на младежкия добруджански съюзъ, тия самозванци, отиватъ до престѣпността, щото да се гаврятъ съ честъта на Добруджа и нейното освободително дѣло.

По инициативата на младежкитѣ групи отъ Варна и Русе, които представляватъ многобройната добруджанска младежъ, се свиква **младежка конференция** на 24 т. м. въ гр. Шуменъ.

Дневния недѣ на последната ще бжде следния:

1. Възпитание на българската младежъ и задачи на добруджанската младежъ — изнесенъ отъ младеж. групата — Русе.

2. Разменяне на мисли по основаването на Добруджански младежки съюзъ.

Интересътъ на добруджанската младежъ къмъ конференцията е повишенъ защото тамъ ще се изгражда бждащото младежко добруджанско движение.

Отъ наша страна, правимъ своя горещъ апелъ къмъ всички младежи добруджанци да пожертвуватъ отъ своето време и средства и се явятъ на конференцията.

Нека най-после добруджанската младежъ достойно се нареди до свойтѣ братя и бащи и заработи за осъществяване идеала на Добруджанеца — **свобода на родината.**

Да живѣе свободна Добруджа!

Да живѣе завета на Караджата!

Отъ Младежката група „Ст. Караджа“
при Просв. Благотв. Д-Во „Добруджа“
Варна.

най-важното значение, както чл. 122 отъ догов. за мира относно репарациитѣ. Чл. 19 предвижда ревизия на мирнитѣ договори станали неприложими, която ревизия може да се извърши по инициативата на О. Н.

До като О. Н. не прибѣгне къмъ чл. 19 и унищожението на чл. 10, за насъ О. Н. ще продължава да бѣде една формация почиваща на силата, на несправедливитѣ договори отъ 1919 г.

Единъ отъ вторитѣ крупни въпроси следъ териториалниятъ е безспорно въпроса за национ. малцинства. Колкото и радикално да се разрешава въпроса за самоопредѣленieto на народитѣ тѣ никога при днешното политическо положение и О. Н. не ще могатъ да бждатъ събрани въ територията на своитѣ държави. Дветѣ форми на малцинствата — мѣстното поданство и емиграцията ще продължаватъ да съществуватъ и за това толкова по-ефикасна трѣбва да стане тѣхната закрила. Ако тя липсва или се избѣгва отъ отговорнитѣ международни фактори, *никой не ще е въ състояние да осъжди дейността на ония организации, между които стои и Добруджанската!*

Въпроса за малцинствата е единъ отъ най-жизненитѣ за българската държава и въпрѣки грижитѣ ѝ (конвенцията съ Гърция) нейнитѣ малцинства *никога* почти не се протежиратъ отъ О. Н. Напротивъ — ние сме мълчаливи свидетели, безсилни да се боримъ срещу ония, които презъ 1923 г. интернираха повече отъ 10.000 души тракийски българи въ островитѣ и Тесалия, осъдени на гладъ и болести презъ юлий 1924 год. 17 души невинни българи отъ Търлисъ бѣха избити на пътъ за с. Горни Броди. Конвенцията съ Гърция се обърна въ една насилническа акция за изгонване българския елементъ и елиминизиране Тракия, Бѣломорието, което историята е предначертала като *изходен пунктъ на историческото движение на славянството!*

Сжщото се върши днесъ въ Ю. Добруджа, *където ромънската държава днесъ асимилира всичко което се намира тамъ съ машината на цинзаритѣ. Не тамъ ли преди две години въ Старо-село бѣха избити около 60 души по най-звѣрски начинъ?* Въ цѣлата тая българска област, която *никога* не е принадлежала на нѣкоя чужда държава се намиратъ всичко 4 български училища! Черкви — нито една, въ която бѣлг. свещеникъ самостойно да свещенодействава.

А въ Македония, западнитѣ покрайнини дори не трѣбва да се споменава името „малцинство“, „българи“, които сж станали символъ на чуждѣ речникъ.

Ето защо въ насъ се създаде *бежанския въпросъ*. Въ предѣлитѣ на царството днесъ се намиратъ надъ 400.000 бежанци, които сж едно непоносимо брѣме за държавния бюджетъ. Мизерията имъ е неописуема. Самъ Вандервелдъ въ 1924 г. описа преживѣното: „Мога да кажа, че стѣпвамъ въ единъ отъ кржговетѣ на ада“...

И когато българската държава не е въ състояние да се грижи за тия които е приютила, *кой ще се грижи за ония които сж останали вънъ отъ нейния покривъ, осъждени на сигурно денационализиране? — Кой! Кой?* Тия ли, които оня день интервенираха *бѣлг. държава да разтури една отъ ония организации, които самата тѣхна черна реакция роди и които ще се разтурятъ тогава когато реакцията и денационализирането на българското племе спре!*

Това трѣбва да се знае, трѣбва да се разбере!

Защото, сега, при съществуващитѣ положения, международнитѣ отношения не сж дорасли за единъ

правовъ съюзъ между народитѣ. Тѣ сж още достатъчно егоистични, груби, користолюбиви и гаклонни къмъ войната за да не могатъ така лесно да заживѣятъ като едно омиротворено семейство.

Днесъ О. Н. би могло да съществува като една свѣтловна икономическа организация и на това си предназначение О. Н. напоследъкъ по правилно отговаря, отколкото на всѣко друго.

„Днешното quasi О. Н. страда отъ атрофия на най-важнитѣ му юридически функции и хипертрофия на неговата властъ, задъ която стоятъ великитѣ сили“.

Но то страда и отъ обща немощъ поради липса на освежаващи сили и идеалъ. О. Н. коренно впрочие се различава отъ своя мечтанъ видъ.

Този мечтанъ видъ не ще се достигне така лесно. Института на О. Н. е една отъ много деликатнитѣ проблеми и малкитѣ народи, които сж научени въ лицето на международнитѣ съглашения да търсятъ закрила, сж длѣжни *съобразно политическиятъ моментъ* да влагатъ тактъ и умѣние, абстрахирайки се отъ идентъ и теоритѣ. — Защото днесъ въ О. Н. владѣе духа на римския принципъ: „Ако искашъ миръ готви се за война“!

И ако днесъ българската държава е принудена да се отказва отъ него и слѣпо да „вѣрва“ въ принципитѣ на днешния институтъ за миръ и О. Н. — ще се намѣрятъ хора и организации, които *никога* не ще изпускатъ този „хуманенъ“ принципъ на великитѣ творители на мира отъ Парижъ: Si vis pacem, para bellum!

Въ единъ отъ следующитѣ броеве ще се повърнемъ отново върху О. Н. и разгледаме нѣкои факти отъ неговия животъ, въпроса за интервенцията и пакта на Келогъ.

За онова което става въ южна Добруджа ромънския печатъ се задоволява да пише само „*никой нѣмало отъ какво да се оплаче*“.

Не защита на малцинствата, а побоища и престъпления се вършат от офиц. Ромжния.

Отъ две години ромжнското правителство е прегърнало здраво своята политика на колонизиране Добруджа, съ свои ветерани, безимотни отъ стара Ромжния и най-главно съ цинцари, довеждани изъ върховете на Македония.

Като че ли тия волни планинци свикнали на бездълен животъ и скотовъдство по добре ще забраздятъ черната угаръ на Добруджа, ще засѣятъ златокласи ниви — ще плащатъ повече данъци на ромжнската държава.

Нито едното, нито другото.

Явно се очертава единствената целъ на ромжнското правителство, което преследва съ колонизирането: „Да обезбѣлгари най-хубавата българска земя“ безъ да избира средствата.

И въпрѣки нееднократнитѣ изявления отъ страна на официална Ромжния, че тя се мѣчи строго да съблюдава клаузитѣ на мирнитѣ договори за покровителството на българскитѣ малцинства въ Добруджа, тя оторизира дивитѣ цинцарски банди да осъществятъ нейната колонизаторска политика, и националистически домогвания, които най-първо посегнаха на законността, реда и спокойствието на мирния добруджански българинъ; и заредиха се закони за експроприация на българскитѣ имоти, звѣрства и поругания написани съ кръвта на българина отъ селата: Кочина, Кара-омеръ, Яля-Чатаджа, Капаклий, Сребърна, Айдемиръ, Бабукъ, Казимиръ, Ялж-Ючорманъ, Гаргалъкъ и Денизлеръ, а преди нѣколко седмици Каварна, Ба-

зауртъ и почти цѣлия Силистренски окръгъ.

Нито една постъпка отъ страна на ромжнското правителство за защита на изтерзанитѣ и кърваво измѣчени жители, — нито една изпълнена буква отъ клаузитѣ за малцинствата.

Грабежитѣ и побоищата на цинцаритѣ въ Добруджа днесъ надминаватъ ония на черкези, кърджалии и еничери отъ турското робство.

Днесъ всѣки цинцаринъ безнаказано отъ всѣкаква властъ, може да убива, когото и както завърне, дори и средъ площади.

Систематическитѣ набѣги на тия озвѣрени тълпи отиватъ

до тамъ въ своята свирепостъ, че преди месецъ въ с. Базауртъ добричско тѣ посѣкоха съ своитѣ брадви и ножове единъ беззащитенъ старецъ на стотини парчета като последно псе.

А въ Силистренско картинитѣ сѣ още по ужасни и неописуеми.

Девици се безчестятъ предъ очитѣ на своитѣ родители, пеленачета се отскубватъ отъ гръдта на майка и старци се изгарятъ живи.

И при тѣй създаденото положение на поробенитѣ безрезултатно се ниятъ за проформа заседанията на О. Н., конференцитѣ на дружествата при О. Н. въ Хага и Прага за да потвърдятъ победителитѣ още веднажъ своето безчовѣчие, при което само може да съществува траенъ миръ.

Д Савовъ

Нови ужаси, нова кръвъ

Съ нова кръвъ, невинна българска кръвъ изобилно пролята, сѣ обляни роднитѣ поля въ Добруджа. Съ димяща кръвъ, сѣ напоени чернитѣ угари, надъ които ята отъ черни врани грачатъ и вѣщаятъ нови ужаси, нови страдания.

Мръкна се и не съмна — дълга мрачна и тежка се стели добруджанската нощъ надъ плодороднитѣ нива и китнитѣ, нѣкога весели, села.

Черни облаци на скръбъ, печаль и ужасъ сѣ виснали надъ синия небосклонъ, и само стонъ и въздишки, плачъ и проклетия се носятъ изъ равния ширъ...

Защото робство много по страшно отъ онова на червенитѣ султани тегне надъ родната земя на Караджата и безчинствата, золумитѣ и убийствата на новитѣ палачи блѣднѣятъ предъ онѣзи на турскитѣ кърсердари и кърджалии.

И самозабравилитѣ се пришелци грабятъ, безчестятъ и убиватъ роднитѣ ни братя и сестри, отдадени на миренъ непосиленъ трудъ. Пъ-

клената политика за обезбѣлгаряването на Добруджа е въ пълненъ ходъ. Организиранитѣ шайки на „Акциуня Ромжняска“ и „Култулъ Патринъ“ начело съ Хинцеску, Маджари, Папа Траянъ, Чоти, Рошу, Ковата и др. катили, сигуранции, полицаи, джандарми и военни, вилнѣятъ безнаказано, и творятъ черното робство на Добруджа.

Не остана село, надъ което да не се излѣ безумната яростъ и крвожадность на новитѣ ѝ господари — и кжмъ наниза отъ печални дати и скръбни паметници, всѣки день се прибавятъ все нови и нови „бисери“ на колонизаторската политика на ромжнската властъ.

Следъ миналогодишнитѣ изстѣпления и хунски набѣги на пиянитѣ и обезумѣли цинцарски банди въ Кочина, Бабукъ, Гаргалъкъ, Сребърна, Ялж-Ючорманъ, Капаклий, Кара-омеръ и др. села, дойде редъ на Гарванъ, Кадж-къой, Косуи, Спанчовъ, Кара-орманъ, Алмалий, Голѣма Кайнарджа, Попина, Старо село, Вискъой, Касапларъ, Кадиево, Баладжа, Шабла, Базауртъ, Гур-

ково и Каварна.

А въ това време Европа немѣе и всичкитѣ ѣ институти и организации, имащи ужъ за целъ покровителствуване на малцинствата не обелватъ зжбъ, за да се спре кървавия походъ на ромжнската власть въ Добруджа!

Мълчи и българското правителство улисано въ свои дребнави смѣтки и партийни интереси, и въ името на отдавна прокламираното „приятелство“ ужъ тѣй много необходимо за добритѣ съседски отношения на дветѣ граничащи държави, приятелство, което обезбългарява и обезлюжда Добруджа!

Е добре, ние нѣма да мълчимъ и не ще престанемъ да се боримъ, догде сме живи!

Защото чашата на търпението отдавна вече е прелѣла и нѣма сили, които могатъ да спратъ накупялата болка и желание за отплата.

Защото заклѣ ли сме се да се боримъ за свободата на Добруджа и сме говоти за нея да умремъ.

Ат. Костовъ

Единъ отзивъ

Въ редакцията ни се получи в. Добруджанска борба органъ на Комитета за пропаганда при д-во „Добруджа“ въ гр. Русе.

Още отъ първия брой проличава сериозността на списването на вестника. При тѣй осждната добруджанска преса, особено информационната не може освенъ да ни радва това начинание на Русенци, достойно заслужаващи адмирации.

Отъ самото му заглавие, всѣки ще заключи че цѣлитѣ и задачитѣ на последния ще се простиратъ до тамъ до кжтето се простиратъ тия на борбата за свободата на Добруджа.

Научаваме се че за сътрудничество въ „Добруджанска борба“ сж поели ангажименти видни наши публицисти и добруджански дейци.

До колко горещо и съ ентусиазмъ е посрещнала добруджанската емиграция списването на вестника личи, че за гарантирането му въ единъ день е било събрано неочаквана завидна сума.

Ние изказваме нашитѣ братски благопожелания.

НАША ПОЗИЦИЯ

Канъ си служатъ!

Следъ като не можеха да намѣрятъ начинъ да пласиратъ чуждото на интереситѣ на добруджанската младежъ малко и жалко вестниче „Добруджанско знаме“, въпрѣки безплатното му раздаване, мустакатитѣ младежи отъ Добруд. млад. съюзъ (безъ младежи) почнаха да го изпращатъ или да го подхвърлятъ по домоветѣ на варненскитѣ младежи, само и само да се каже, че вестничето имъ се пласира и добре посреща отъ добруджанската младежъ.

Бухалтъ се бои отъ свѣтлината — така и тѣхнитѣ разпространители на „Добрудж знаме“ се боятъ денемъ да излезатъ открито да го пласиратъ, защото съвеститѣ имъ

сж гузни и ги е страхъ отъ фияското което ще претърпятъ когато го поднесатъ на единъ младежъ или честенъ идеенъ добруджанецъ — не комунистъ!

Разбира се, че тѣ трѣбва да даватъ смѣтка на своитѣ патрони отъ болшевишкитѣ гнѣзда за пропаганда, и да заслужатъ похвалата имъ за престѣпната си дейность

Иначе ще пресъхнатъ тѣхнитѣ извори, и ще екнатъ ресурситѣ имъ, тѣй щедро отпускани отъ фондоветѣ за агитация и пропаганда.

Но и това нѣма да ви помогне жалки пигмеи „знаменосци“! Защото добруджанската младежъ е будна и на поста си! Разберете!

ЧЕРНОТО ТЕГЛО

Какъ осждатъ убийцитѣ въ Добруджа.

Надали има добруджанецъ който да не погрееперва отъ отвращението, когато чуе името на известния по своитѣ вандализини запасенъ полковникъ Вародинъ.

Това не човѣко подобно изчадие недавна бѣ извършило най-варварското си престѣпление като застреля съ револверъ българина, механикъ въ стопанството му — Меджидилиевъ, само заради това, че последния си е поискалъ заплатата.

Полицията привидно бѣ арестувала Вародинъ въ Добричъ. Скоро калиакренския окръженъ сждъ е разгледалъ образуваното по тоя случай дѣло и е осждилъ полковникъ Вародинъ на *единъ месецъ затворъ*.

Вародинъ е апелиралъ присждата.

И нека не ни е чудно че той ще бжде оправданъ отъ ромжнското правосудие.

Ето какъ се покровителствуватъ малцинствата въ Добруджа, — какъ се насърчаватъ убийцитѣ на българитѣ въ Добруджа.

Цинцарски безчестия

На 26 X т. г. е имало сборъ въ с. Ючъ-орманъ, добричско. Отъ с. Хаджи Димитъръ момичето Радка Митева на възраст 13 години е дошла заедно съ своя вуйчо Георги Ивановъ на сбора. Привечеръ, когато хорошо станало по-оживено, Радка е била подмамена отъ колониста Нисторъ Фроня, грабната въ една отъ по-рано приготвена каруца повлечена въ Саржмешенската кория, гдето отвлечена въ храститѣ е била изнасилена отъ злодея. Следъ всичко това той си отива въ кжщата ведно съ момичето и заявилъ на всички че който посегне да му вземе жертвата ще бжде убитъ. И това се върши предъ очитѣ на ром. власть.

Непрестоватъ да биятъ

Въ Каварна преди нѣколко дена въ кръчмата на Иванъ Георгиевъ, жителя отъ с. Гиорманъ Спасъ Марчевъ билъ

жестоко битъ отъ колониститѣ — македонци, братя Щерю и Демостене Паликари.

Причинитѣ на тоя жестокъ побой средъ бѣлъ день сж били че Спасъ Мирчевъ е завелъ дѣло противъ колониститѣ за задигнати негови снопи по жетва.

Кожодерство въ Родината.

Известния вече на всички, алченъ кожодеръ и банкеръ Стою Димитровъ отъ Балчикъ недавно е регистриралъ ново свое мошеничество.

М. Василевъ отъ с. Арнаутларъ, взема 300000 лева заемъ отъ банката му срещу гажиране на реколтата си.

Въ храна му изплаща сумата 190000 лв., като остава задълженъ къмъ банката съ 110000 л.

Обаче по единъ изкусенъ начинъ тоя забравилъ се мошениникъ Стою, успѣва да вземе отъ Василева бордерата отъ които личи че последния е внесълъ храна.

И днесъ Стою Димитровъ е увеличилъ вземанието си отъ Василевъ на 255000 лей, за което е вземалъ испъл. листъ.

Мошеничествата на това заблудило се отъ паритѣ изчадие сж много. Сжщия бѣ причина да доведе едва ли не до разорение известнитѣ чифликчии Станчеви, които благодарение на своята енергичностъ по едно чудо си спасиха имота.

Изъ едно писмо отъ Добруджа

...Нима сме толкова сами и тъй страшно изоставени?

Нима не чувате виковеѣ ни за помощъ, нима тъй скоро ни забравихте, и се отрекохте отъ насъ вий отъ свободната българска земя наши кръвни братя, съ които нѣкога въ недалечни дни на славна бранъ, ковахме сждбинитѣ на България и осѣхме родната земя съ хиляди безкрѣстни гробове?

Протеста на добруджанци противъ кървавия режимъ въ Добруджа

Поради последнитѣ систематически и нечувани изжплениа надъ българското население въ Добруджа отъ разбѣснелитѣ се цинцарски шайки, колонизирани и оторизирани отъ официална Ромжния да осжществятъ идеята й — „обезбългаряване на Добруджа“ и отъ забравилата се ромжиска администрация, добруджанската емиграция въ цѣла България издигна високо гласъ на протестъ въ импозантни публични митинги.

ВЪ РУСЕ

На 18 октомври събрани повече отъ 10000 добруджанци отъ града и окръга, предъ зградата на кино „Олимпия“, която се оказа малка да побере всички, събранието се отправи въ траурна върволица къмъ колодрума.

Тукъ бѣха произнесени високо прочувствени речи отъ добруджанскитѣ оратори Ив. Димитровъ, Вас. Ганчевъ и младия и многообещающъ добруджанецъ Драгомиръ Божиновъ. Не се намираха думи за да се изкаже черното иго въ златна Добруджа, виждаше се какъ просълзени старци и майки, отправяха горещи молитви къмъ Бога, моляйки го поне той да помогне на братята имъ въ Добруджа, остали безъ ничия помощъ.

Събранието бѣ приветствувано отъ д-вото на запаснитѣ офицери и отъ д-вото на инвалидитѣ, следъ което се прие следната протестна резолюция:

Съ притаенъ дѣхъ и сълзи бликнали изъ дълбочината на душата, това море отъ народъ изслуша картината на неописуемия ужасъ на който сж подложени нашитѣ сънародници въ Добруджа и като констатира че:

Днесъ въ Добруджа по звѣрски отъ всѣки другъ пѣтъ, системно се прогонватъ българщината съ явната умисль, да се обезбългарятъ и денационализира Добруджа и за

винаги заграби. Живота на българина ежеминутно е застрашенъ, честъта най-вулгарно поругана, имота ограбванъ, българина тамъ е безъ всѣко покровителство отъ закона.

Отъ две години се масово колонизиратъ цинцари и настаняватъ въ заграбенитѣ имоти на българското население, а то се прогонва.

И властъ и цинцари откр то и не спирани отъ никого, приканватъ и силомъ заставятъ българското население да емигрира въ малката и бедна България. Хиляди сж вече дошли и нови хиляди бежанци пристигатъ

РЕШИ:

1. Високо протестира противъ всички нечувани зѣврства, извършени въ всички добруджански села и градове.

Че тоя начинъ на третиране българския елементъ е по-вече отъ позоръ на вѣкътъ въ който живѣемъ и заради това апелираме:

а) Къмъ българското правителство енергически да се застъпи за закрилата на българския елементъ въ Добруджа и да се поиска по надлеженъ редъ и се даде по сносенъ животъ тамъ.

Апелира къмъ всички държави да интервениратъ предъ ромжиското правителство и ю заставятъ да спре понататѣшното колонизирване на Добруджа, да спре терора и по-нататѣшното измжчване на българския елементъ и приравни всичкитѣ свои поданници предъ законитѣ си.

Ако културния свѣтъ още има поне капка свѣсть, той трѣбва да ни разбере и ни подаде ржка. Ако въ културния свѣтъ не е още уасенъ пламъка на истината, той ще се стресне отъ нашето мжченичество и ще спре ромжискитѣ злодеяния.

Ако ли обаче, свѣта продъл-

жава да стои безмълвен и сурова зритель, ако ли продължава по тоя начин да става съучастник в кървавото анти-културно унищожително и анти-човешко дѣло на днешна Ромжния, надъ беззащитните братя в Добруджа.

Тоазв добруджанския роб снемайки отъ себе си всяка отговорност ще намери, средства да събуди за спалата европейска съвест, ще напомни великата истина — че щикове може да се управлява, но на щикове не може да се стои и ще удави в крѣвъ позорното робство на Добруджа, за да възкреси и поздрави свободата ѝ.

Следъ събранието въ стройни редици и съ повишенъ и ободренъ духъ добруджанци манифестираха предъ Италианското, Германското и Чехословашко консулства, като на господата консулитъ се връчи по една протестна резолюция.

Последните на всеослишание дадохъ своитъ искрени обещания, че ще изкажатъ боляките на добруджанци предъ своитъ правителства. Манифестацията ведно съ всички знамена на околийскитъ дружества звѣрши предъ гроба на легендарния добруджански всевода Ст. Караджата, кждето се поднесохъ приветствия отъ страна на съюза „Родна защита“ и съ една жарка речъ добруджанецъ Ив. х Ивановъ закри манифестацията, като всички добруджанци си дадохъ клетва че ще измратъ до единъ за свободата на родината си.

ВАРНА.

Въ салона на кино „Ранковъ“ бѣ свикано протестно събрание отъ добруджанската организация въ града. — При препълненъ салонъ отъ добруджанци и граждани, събранието се откри отъ най-стария членъ на настоятелството г. Георги Станчевъ.

Говориха Атанасъ Костовъ и Др. Савовъ които изнесохъ потресающи факти отъ золумитъ и вандалщинитъ надъ беззащитното българско население въ Добруджа и които не могатъ да се оправдаятъ съ нищо отъ страна на официална Ромжния.

Събранието съ бурни овации и одобрения прие следната протестна резолюция;

Днесъ 21 октомврий 1928 г. въ протестното общо гражданско събрание свикано отъ мѣстното просв. благотвор. д-во „Добруджа“, следъ като изслуша ораторитъ отъ страна на д-во „Добруджа“, добруджанската младежъ и съюза на „Родна Защита“, които съ данни изнесохъ кървавия режимъ въ Добруджа, създаденъ отъ колонизираниитъ цинцари, проводници на системната денационализаторска политика на официална Ромжния, реши:

1. Високо протестира противъ золумитъ, вандалщинитъ и звѣрствата на разбеснелитъ се цинцарски банди надъ мирното и беззащитно население въ Добруджа.

2. Най настоятелно иска отъ О. Н. незабавна международна, безпристрастна анкета.

3. Искъ да се даде заслуженото възмездие на виновниците, а на българското население най-елементарнитъ човѣшки правдини и свобода, обезпечени отъ клаузитъ за малцинствата отъ мирнитъ договори.

4. Апелира къмъ българското обществено мнение да бжде будно на поста си, а българскитъ журналисти да изнасятъ на време всичко онова което говори за кървавия режимъ въ Добруджа.

Въ събранието бѣ разпространенъ хвърчащъ позивъ отъ д-вото на студентитъ съ високо патриотично съдържание.

Нееднократнитъ обещания и писменни ангажменти, които всички по-юлѣми ромжнски партии сѣхъ поемали спрямо по-важнитъ миноритарни групи, за осигуряване гражданскитъ имъ права, сѣхъ забравяли автоматически поетитъ задължения, щомъ взематъ властта и добиятъ възможность да ги изпълнятъ.

Изв сп. „Звено“.

Младежи,

На 24 т. м. се призовавате въ гр. Шуменъ на Младежка Конференция.

Явете се всички за да изковете бждащето на Вашата родина.

Добруджанецо!

Абонатъ ли си на списанието което носи името на легендарния добруджански герой?

Въ свѣтлината на науката

Ат. Костовъ

Чия е Добруджа?

Продължение отъ бр. 11

Всичко това е било измисленъ претекстъ за преследване на българитѣ, като сж били обявени за неприатели на страната, и тази сѣнка на българското отмъщение се е изправяла предъ ромънитѣ, и ги е плашила, въпреки, че приятелството на българитѣ е било искрено и абсолютно. При тѣзи условия е била открита борбата за даване права на гражданитѣ на Добруджа. Тя почва въ 29-и 1899 г. съ една интерпелация отъ страна на Когалничану, понеже българитѣ сж нѣмали представители въ парламента, както следва: „Отъ 20 години ние при тежаваме тази провинция, която сме довели до едно положение, сжщото въ каквото се намире и Бесарабия подъ Русия.

Ние още приложихме изключителния режимъ и закони, това което съставлява единъ очевиденъ документъ за неспособността на нашитѣ управници, които въ 20 години не можаха да направятъ нищо за подобрене положението въ Добруджа, нито за асимилацията на нейнитѣ жители. Страшно е това, че при изборитѣ раздѣлятъ жителитѣ въ Добруджа по народностъ, като имъ даватъ само две листи,—една само за българитѣ, и друга за всички останали, нѣщо което не би трѣбвало да бжде, ако Добруджа се третираше като ромънска страна. Никога Добруджа не се е радвала ни на свобода на съвестта, ни на граждански права. Префектитѣ сж правили всичко, така, както сж намирили за добре, и по такъвъ начинъ жителитѣ не сж били сигурни нито за своя животъ, нито за своята честъ, така че тѣ сж се страхували даже отъ сѣнката си“.

Ето какъ сж управлявали тѣ по чл 29, та следъ 20 год. Добруджа е била въ сжщото положение, както

и въ началото. Следъ тази интерпелация Когалничану не се отчайва, и продължава своята борба и въ пресата. Той искалъ да направи своето дѣло национално, обаче не намѣрилъ подкрепа у населението. Писалъ и брошури, обаче напраздно — той се е мѣчилъ да внуши, не по миренъ и доброволенъ начинъ трѣбва да стане претопяването, а че чрезъ насилие, неправди и др.

Борбата се свършила въ 1900 г., когато Добруджанци получили право да избиратъ свои депутати за парламента по силата на специаленъ законъ. Но стария законъ отъ 1880 г. си останалъ въ сила и Добруджа е спечелила политически права, безъ свобода, защото чл. 29 оставалъ непожтнатъ. Най-положителния резултатъ отъ тази борба за политически и граждански права на жителитѣ въ Добруджа за които се бореше слечели консервативната партия. Въ края на 1905 г. тази партия прокламира публично правата на жителитѣ въ Добруджа и направи за това своя програма. Щомъ идва на властѣта избрала една комисиия да изучи въпроса; тази комисиия, споредъ господствующата психика представила Добруджа като една изцѣло романизирана провинция. разглеждайки всички народности, българитѣ преди всичко, като ромънци борещи се за пълната асимилация на Добруджа съ другитѣ части на Ромъния. Комисиията представила единъ рапортъ, който е билъ готовъ въ началото на 1906 г. Но управляющата консервативна партия нѣмала куража да измени ужасния режимъ въ Добруджа.

„Бълг. опасностъ“ не позволявала политическото единство на Добруджа съ ромънското кралство. Бунта на влашкитѣ селяни въ 1908 г. доведе на властъ либералната пар-

тия. Въ 1908, 1909 г. стана анексията на Босна, Херцеговина и прокламацията на турската конституция (хуриета). Босняцитѣ станаха австрийски граждани, македонскитѣ роби — турски граждани. Следва.

Хронина

Театрална група при българското общество въ Добричъ скоро ще изнесе пиесата, „Коварство и Любовъ“.

Недвено е гастролиралъ въ Добричъ известния български оперенъ теноръ г. Ал. Краевъ заедно съ оперната певица г-жа Цариградска

Споредъ известия научаваме се, че редовното излизане на добричския български в-къ „Куриеръ“ е осигурено и последния ще излиза ежедневно на 4 стр.

Досегашното му спиране се дължеше на стачката на работницитѣ.

Билетитѣ отъ лотарията по постройка „Добруджански домъ паметникъ“ въ гр. Варна усилено се пласиратъ. Единичната стойностъ на билета е само 10 лв., съ което се дава възможностъ почти на всѣки добруджанецъ да участвува въ нея.

Предъ видъ на това, че тоя домъ ще въплоти добруджанското дѣло и борба за свободата на Добруджа — комитетата по постройката апелира къмъ пожертвувателността на всички добруджанци.

Основано е вече въ София студенско младежко добруджанско дружество. Съзнавайки необходимостта отъ пропагандирането на добруджанската кауза и вдъхновени отъ желанието да допринесатъ за нейната свобода, студентитѣ сж направили това похвално дѣло.

Поздравяваме нашитѣ млади другари съ хубавото дѣло и имъ пожелаваме жарко да служатъ на дѣлото и съ умение да отстояватъ интереситѣ на Добруджа.